

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ДЯВОЛЪ И ВЕЩИЦА
ШВЕДСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

Веднѣжъ единъ дяволъ и една вещица почнали да се препиратъ, кой отъ двамата е по-хитѣръ.

— Азъ съмъ, — казвалъ дяволѣтъ. — Не си ли слушала, че хората казватъ: „Хитѣръ човѣкъ, брей! Цѣлъ дяволъ!“

— Ти недей слуша, що казватъ хората, — думала вещицата. — Тѣ се боятъ отъ тебе, затова те хвалятъ, че си хитѣръ. А ти не си похитѣръ отъ мене. Ако искашь, да се хванемъ на облогъ.

— Добре, да се хванемъ.

Обзаложили се. Ако дяволѣтъ надхитри вещицата, тя ще му подари златна лула. Ако ли тя излѣзе по-хитра отъ него, той ще ѝ направи златни чехли. Лулата трѣбвало да бѣде такава, че колкото и да се пуши съ нея, тютюнѣтъ ѝ да се не свѣршва, а чехлитѣ да бѣдатъ толкова здрави, че колкото и да ходишь съ тѣхъ, да нѣма скѣсване.

Добѣръ облогъ. Толкова добѣръ, че — като дочули за него дяволитѣ, завидѣли на своя братъ. И решили да му прѣчатъ, та да не вземе златната лула. Тѣкмо намисли да направи нѣщо, тѣ усѣтятъ намѣрението му и развалятъ работата. Не му вървѣло никакъ на дявола, откакъ се обзаложилъ. Затова гледалъ и да се не среща съ вещицата.

Но тя виждала всичко. Единъ день отишла при него и го попитала:

— Е, дяволе, какъ ти вървятъ хитринитѣ? Има ли да се похвалишь съ нѣщо?

— За сега нищо ново. Но тия дни съмъ се заелъ да направя нѣщо, което иска голѣма хитрина. Има едни селяни, младоженци. Много се обичатъ. Намислилъ съмъ да ги скарамъ.

— Добре, — казала вещицата. — Ако ги скарашь, ще ти дамъ лулата. Но ако не успѣешъ, остави тая работа на мене: иска ми се да походя съ златни чехли.

Правиль-струвалъ дяволѣтъ, не можалъ да смрази мѣжа и булката.

Рекълъ си тогава:

— Нека се опита и вещицата: да я видя. Щомъ не успѣхъ азъ, тя ли ще успѣе?

Вещицата отишла въ кѣщата на селянина. Мѣжѣтъ не билъ въ кѣщи, трѣгналъ билъ за дѣрва. Жената му била сама.

— Добѣръ день, булка.

— Далъ Богъ добро, бабо.

— Много добъръ мжжъ имашъ.

— Слава Богу, наистина, е много добъръ. Ни веднъжъ не ми се е скаралъ. Угажда ми въ всичко. Все въ очитъ ме гледа. И птиче млъко да поискамъ, ще ми намъри.

— Така изглежда, — рекла вещицата, па — като си снишила малко гласа — прибавила: — Но, да ти кажа, отначало всички мжже сж такива, а отпосле се измънятъ. Нали и азъ съмъ имала мжжъ, та зная! Мжжъ ти има брада съ три дълги косъма. Отрѣжешъ ли ги, той ще си остане все такъвъ, какъвто е сега. Оставишъ ли ги да порастатъ, мжжкото зло у него ще порасте и ще видишъ, че следъ време нѣма да можешъ го позна.

— Щомъ това му било цѣрътъ, работата е лесна, — казала жената. — Мжжъ ми има обичай да си поспива следъ обѣдъ. Когато заспи, ще взема бръснача и ще ги отрѣжа.

Следъ това вещицата отишла въ гората, при мжжа.

— Помага Богъ, синко.

— Далъ Богъ добро, бабо.

— Дърва ли сѣчешъ?

— Дърва зеръ. Трѣбватъ за въ къщи. Да има на що да готви булката.

— Добре правишъ, добре. Па и булката ти е много добра. Какъ я намъри такава? Да ти се не начуди човѣкъ!

— Много добра е, да я поживи Господъ.

Постояла вещицата, погледала, па рекла:

— Добра, добра, като жена. Не е отъ жена по-добра! Ние, женитъ, си знаемъ, какви сме. Азъ съмъ стара: единиятъ ми кракъ е вече въ гроба, та не бива да си кривя душата. Който е водилъ жена, той знае.

Селянинътъ се замислилъ, като чулъ тия думи.

— Ба, — рекълъ — моята булка не е като другитъ жени.

— Дано не излѣзе като тѣхъ. Но кой я знае? Не си й въ сърдцето. Легнешъ да спишъ, а тя — не дай Боже! — грабне бръснача, та те заколи. Какво правишъ тогава?

— Не думай такива думи, бабо! Грѣхъ ти на душата!

— А бе, азъ не казвамъ за жена ти, ами съмъ виждала такива жени, та за това ти говоря. Все се попредпазвай, когато легнешъ да си

поспишъ: не е зле! Легни престори се на заспалъ, па гледай, що ще стане!

Мжжътъ, разбира се, не повървалъ, че жена му ще направи нѣщо такава, но — ще, не ще — запомнилъ думитѣ на бабата. Отишелъ си въ кѣщи. Похапнали. Той легналъ да поспи и се престорилъ на заспалъ.

Булката му издебнала тоя мигъ. Взела бръснача, приближила се тихичко до мжжа си и го хванала за брадата.

Той скочилъ.

— Какво правишъ ти? Искашъ да ме заколишъ ли?

И я ударилъ толкова силно, че я съборилъ на земята. Викналъ следъ това съседитѣ и имъ разправилъ, що мислѣла да направи жена му. Разчуло се по цѣлото село. Отъ тоя день въ кѣщата на младоженцитѣ почнали да се чуватъ всѣки день кавги. Мжжътъ си казвалъ на ума: „Тази жена е намислила да ме убие и да се омжжи за другиго“. Я тя си мислѣла: „Имаше право бабата, като ми казваше, че мжжкото зло расте, колкото расте брадата съ ония три проклети косъма. Мжжътъ ми стана цѣлъ разбойникъ: да му се не надявашъ“.

Отишла вещицата при дявола и си поискала чехлитѣ. Далъ ѝ ги дяволътъ: нѣмало що да прави, тя излѣзла по-хитра отъ него. Но той билъ толкова ядосанъ, за дето вещицата спечелила облога, че се не стърпѣлъ да ѝ каже:

— Проклетата вещице, ти може да се мислишъ за много хитра, но не си толкова хитра, колкото си зла. Никому добро не си направила. Напраздно хората обвиняватъ все мене и моитѣ братя за всичко зло, което имъ идва до глава. Ето, и тия селяни ще казватъ: „Какъвъ проклетъ дяволъ ни влѣзе въ кѣщата, та ни раздѣли“ А пъкъ то не е дяволътъ, а си ти, зла вещице.

— Тѣй ли, — викнала бабата. — Да не мислишъ, че азъ съмъ като тебе — само зло да правя? Азъ правя и зло, и добро. Да се хванемъ на облогъ, че на тогова, комуто ти ще направишъ зло, азъ ще направя голѣмо добро.

— Бива, — рекълъ дяволътъ. — На що да се обзаложимъ?

— Който изгуби облога, да се удави въ морето.

— Съгласенъ съмъ.

Дяволътъ сключилъ договоръ съ единъ търговецъ, човѣкъ лакомъ за печалби. Условието имъ било: каквито стоки и да накупи търговецътъ, дяволътъ да му помогне да ги продаде за три месеца и то

съ двойна печалба; това ще продължава седемъ години; върви ли работата тъй, следъ седмата година дяволътъ ще вземе душата на търговеца.

Работитѣ тръгнаха отъ добре по-добре. Търговецътъ купувалъ най-скъпи стоки и ги продавалъ съ двойна, че дори и съ тройна печалба. И никоя стока не се задържала повече отъ два-три месеца. А много нѣщо се продавало още на другия день. Търговецътъ билъ толкова доволенъ отъ помощта на дявола и толкова се увлѣкълъ въ купуване и продаване, че не усѣтилъ, какъ минали седемтѣ години.

На последния день отъ седмата година вещицата влѣзла въ магазина на търговеца. Влѣзла съ златнитѣ чехли.

— Откъде ти сж тия чехли, бабо? За колко ги купи?

— Не съмъ ги купила. На облогъ ги спечелихъ.

— Съ кого се обзаложи?

— Съ дявола.

— Моля ти се, недей ми приказва за него, че утре вечеръ ще дойде да ми вземе душата!

— Защо ще ти я вземе?

— Договоръ имаме: каквото купя, да се продаде най-късно следъ три месеца. Какво прави, какво струва тоя пусти дяволъ, не знамъ, но проклетитѣ стоки все се продаватъ — не чакатъ и три месеца.

— Тогава ти трѣбва да си много доволенъ, а?

— Какво приказвашъ? Какъ ще съмъ доволенъ? Утре ще ми вземе душата. Най-голѣмо добро ще ми направи онзи, който ме отърве отъ дявола. Не ща му вече ни печалбитѣ ни нищо. Не искамъ и да го знамъ.

— Има една стока, която ти не можешъ продаде не за три месеца, но и за три години.

— Коя е тя? Кажу ми я да я купя!

— Мене купи! Комото и да ме продавашъ, никой нѣма да ме вземе. И самъ дяволътъ не ще иска да ме купи.

Търговецътъ купилъ вещицата, намазалъ я съ катранъ и я облепилъ съ пера и пухъ, па я затворилъ въ клетка. До вечерта на другия день всичко, що билъ накупилъ, се разпродадо. Само голѣмата грозна птица останала. Никой не ще да я купи.

Дошелъ дяволътъ.

— Хайде, байно, съ мене! — казва той на търговеца. — Тръгвай! Срокът изтече.

— Не мръдвамъ отъ тука. Ти си не устоя на обещанието. Нали всичката ми стока щѣше да се продаде? Остана ей оная птица, въ клетката.

Погледналъ дяволътъ — въ клетката стои вещицата и се хили.

— Ти ли си, проклета бабо? То се знае, че такава стока, като тебе, никой нѣма да купи. И азъ не те купувамъ: за какъвъ бѣсъ ми си? Отъ тебе само зло може да се очаква.

— Да ме извинишъ! — рекълъ търговецътъ. — Азъ видѣхъ отъ нея най-голѣмото добро: тя ми отърва душата.

Вещицата спечелила облога и дяволътъ се удавилъ.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.